

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

IV. Pertinet ad eum Cura Xenodochii, & Nosocomii, pro peregrinis & infirmis. Item Carcerum: & quomodo agendum cum Reis, præsertim cùm damnandi sunt ad extremum supplicium; déq[ue] modo eos ducendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

oppressores declama, si quem nōris ē
tuis eo vitio notari. Iuonem age; fa-
tis eris disertus, & peritus legum, vt
æquitatem iudicii commendes; & vt
desistant, diuinam iustitiam intenta.

NVM: IV.

Xenodochium, Nosocomium, Carcer.

HÆc quoque non tantum ex com-
muni causâ Christianæ charita-
tis, ac misericordiæ, sed etiã ex pastorali
officio ad te, tuamq; curam pertinent;
vt peregrinis, præsertim pauperibus,
aut in eo loco ignotis, cum hospitio,
& victu carent, de tecto, & paupere
saltem alimento prouisum sit: præ-
terea vt infirmi, quibus neque locu-
lus, neque foculus, neque lectulus,
neque vitæ necessaria suppetunt, Chri-
stianâ pietate subleuentur; denique
vt in carceribus, & vinculis deten-
ti solatio, & cum opus est, tuâ, alio-
rumque ope iuuentur; atque in pri-
mis, vti peregrinos benignè exci-

pere, & pro ipsorum conditione bene habere, humanitatis virtus est: ita inhospitalitas, ferinum est vitium. Gentiles ipsi Diuam Hospitalitatem pro numine habebant, vetabantque eam ob rem hospites lædi; ne hospitalis Iupiter, diuinâ ope per preces imploratâ, fulminaret, hospitalitatis violatæ ultor. *Disce tu Christiane, inquit S. Augustinus, exhibere hospitalitatem, ne fortè cui domum clauseris, cui humanitatem negaueris, ipse sit Deus.* Audi præterea quid S. Ambrosius: *Tanta, ait, apud Deum hospitalitatis est gratia, ut ne potus quidem aqua frigida premium remunerariis immunis sit: vides, quia Abraham Deum recipit hospitio, dum hospites querit: vides, quia Loth Angelos recipit: unde scis, an tu cum recipis hominem, suscipias Christum; licet in hospite Christus sit, quia Christus in paupere est: hospes eram, inquit.* Sed tu non communia Christianis, sed Pastoribus animarum propria desideras: Concil.

Tri-

Tridentin. monet Beneficiarios, inter quos sunt Parochi, vt pro ratione prouentuum hospitalitatem exercent. Apostoli sententia est: Oportet Episcopum Hospitalem esse: Non sum, inquires, Episcopus; ac ne quidem fieri desidero: sed tamen Pastorem te esse memineris: Bonus Pastor ouiculam etiam alieni ouilis colligeret, & quando esset opus, suis septis, & stabulo receptam reficeret. Sed proferam nunc, quod te attingit propriissimè. Burchardus Episcopus Volmariensis, in iis, quæ edidit decretis, vrget Episcopos in solemnibus visitationibus Parochiarum, in quâ de grauibus criminibus inquiritur, vt ex officio, quasi de crimine interrogent; num aliqui sint in Parochiâ, qui ad se venientibus peregrinis hospitium negant: quâ ille te poenâ mulctaret, si ipse, qui pascere debes, inhospitalitatis, quasi enormis criminis, reus accusareris? Quare ne officio desis, pro concione popul-

lum excita, ut peregrinos, praesertim inopes tecto, & vulgari saltem cibo excipiant; & ut exemplo praeeas, tu ipse, pro tuo modulo, & prout res exigit, excipe, praesertim aduenas Sacerdotes, & homines Religiosos: Eos enim aliunde quaeritare hospitium, aut iis a te hospitalitatis gratiam negari, turpe est. Praeterea, si quae hospitalia a maioribus fundata sint, attende, ne prouentus ad alios usus auertantur: Si nulla sint instituta, da operam, ut aliqua erigantur: qua de re eum Domino loci, Senatu, & Episcopo consilium capias. Sed multo etiam maiori cura Nosocomiorum, pro infirmis pauperibus, habenda ratio: quod non modo careant opibus, quibus necessaria conquirant; sed & morbo premantur, ne se ipsos iuuare possint, & in mortis periculum coniiciantur, si sint neglecti.

Quare eos saepius visitabis, curabisque tum aliis rebus, tum maxime, ne Sacramen-

men-

mentis Ecclesiæ careant: quod ne accidat, consultissimum foret, neminem eò admittere, quin priùs ritè confessus sit, & quàm primùm licuerit, Sacram Eucharistiam sumpserit.

Leges in bene constitutis cùm Xenodochiis, tum Nosocomiis, ea continere debent, quæ tum ad domesticam disciplinam, & eorum, qui eam administrant, officium pertinent; tum quæ peregrinis vel infirmis, quamdiu ibi versantur, facienda incumbunt; ut sunt quædam Christianæ pietatis officia, & obsequia erga benefactores: Manè, & Vesperi statæ preces, tum in communi, tum priuacim: rebus diuinis interesse, certis diebus confiteri, & Sacram Eucharistiam sumere; & si quæ alia accommodata loco videbuntur.

Restat carcer, in quo libertate (magno hominis bono) amissâ clausi, vinctique detinentur: quæ miseria, ut magna est, ita pastoris etiam singularem misericordiam, opemque implorat.

Muneris igitur hoc etiam tui erit, captiuos inuisere, solari, quâ poteris ope iuuare, præsertim si consilii, & rerum egentes sint, atque ab aliis deserti, tum verò maximè, si iniquè ab aliis opprimantur.

Quòd si Crimen capitale inferatur, & reus extremi supplicii accersatur, caue tu, ne vel facinus exaggeres, vel denunties decretam mortem: eo nuntio hominem percelles, & à te alienabis: quòd si grauitatem sui flagitii, & impendens capiti malum ipsemet agnoscat, & deploret, monebis; vt in primis numen sibi propitiet, scilicet pius actum Amoris Dei, & veræ Contritionis eliciat, ex formulâ, quam scripto trades; Dei Matrem, Tutelarem Angelum, Patronos cælites precibus, & votis deuinciat; offeres, si quid aduersi contigerit ipsi, vxori, liberis, quidquid opis, & operæ poteris. Interim fortî, generosoque animo à Diuinæ Prouidentiae manu sententiam expe-

expectet, atque ad omnem euentum se
comparet. Confessionem tamen pec-
catorum excipere necdum fortè expe-
dierit, ne metu frangendi sigilli, vel ali-
quid iam celet, vel postea fidem fra-
ctam incuset, nisi fortè ipse Confessa-
rium vrgeret vehementer ad Confes-
sionem Sacramentalem præmittendam:
inuisendus interim carcer sæpius,
quò citiùs creditur finiendus Iudicia-
lis processus. Statim verò atque sup-
plicium illi denuntiatum erit, iam
toto conatu laborandum, vt cùm de
corpore actum sit, animæ consulatur:
plerumque initio difficile est ita Reum
componere, ne iudicem ipse iniusti-
tiæ arguat, aut, vt mortem æquo ani-
mo acceptet; varia paulatim sugge-
renda, cum multo sale prudentiæ, vt
sensim ad æquitatem & necessitatem
subeundam inflectatur: temporis pa-
rùm superesse, iam tandem studendum
æternitati; non fore mortem adeò
ipsi, vel suis, quos relinquit infamem;

si eam poenitudo, & animi moderatio honestet, atque apud alios commendet: tum Confessio, & Sacra Communio tempestiuè vrgenda, curandùmque, vt nunquam desint, qui piis monitis, breuibus oratiunculis iam labentem erigant, spe præsertim cælestis patriæ, & beatitudinis; quamquam si durior est animus, proponendi etiam erunt inferorum cruciatus æterni. Attendendum autem, ne, dum ducitur, vel vino, vel aliâ causâ in scurriles iocos & facetias ad supplicium, quasi histrio ad theatrum eat; quæ res spectatores grauitè offendit. Cauendum præterea, ne concionabundus ad Magistratum, aut populum aliqua ineptè effuciat.

Multùm iuuerit inter ducendum passionem Christi per partes, veluti per septem Stationes, menti obiicere. Primò: Quæ in Horto. Tum quæ ad Annam. Tum quæ in domo Caiphæ. Quid in Prætorio Pilati. Quid apud Hero-

Herodem : quid ad crudelem Colum-
nam : Denique quid post iter cruen-
tum cum Cruce in Caluariâ actum sit
à Carnificibus. Quid verò à Christo
pro nobis toleratum, & quantâ cum
humilitate, patientiâ, constantiâ.
Quid postremò ipse inter irrisiones,
& probra moriens dixerit : *Pater igno-
sce illis. Hodie mecum eris in Paradiso.*
Ecce Mater tua. Sitio. Deus, Deus meus.
Consummatum est : Et in extremo spiri-
tu. *In manus tuas Domine commendo spi-
ritum meum.* Hæc suaviter, & fortiter
afficiunt; tunc etiam magis, si è collo
Marianum Rosarium, si in manu Cru-
cifixi Effigies, & Numisma benedictum
sit. Cùm aduertes iam iam imminere
extremum supplicium, petes, ad au-
rem verbo, vel alio signo innuat, an
conscientiam aliquid excruciet; &
licet nihil angat, vt saltem significet,
an cupiat postremò absolui in genere,
à suis peccatis, quod fieri potest, vix
cæteris aduertentibus. De quâ re an-
tea

tea

tea præmonendus fuerit, ut maiori cum securitate vitam finiat: denique sacratissima nomina (saltem corde) proferat ad lucrandas sacro numismate indulgentias. quàm primùm exspirârit, breui exhortatiunculâ ad populum Animam precibus, & sacrificiis commendabis. Si iudex permiserit corpus sacrae Sepulturæ, curabis terræ tradi Christiano more. Quam in rem conferunt opem, institutæ quibusdam in locis mortuorum Confraternitates: quas in Parochiâ institui laudabile est, pro iis generatim, qui inopes moriuntur; ut suus etiam illis sepulturæ honos sit.

Plus negotii & molestiæ suscipiendum erit, si ii, qui morte affiendi, necdum Christiani, vel certè Hæretici vixerint hactenus. Tempestivè, & seriò agendum, etiam spatio, si opus fuerit, à iudicibus impetrato. Varii ad conferendam operam submittendi: tentanda omnia. Quòd si neque
 sic

maiori
ique
orde)
numi-
mum.
alâ ad
sacri-
rmise-
urabis
uam
e qui-
onfra-
stitui
, qui
n illis
ipien-
endi,
retici
& se-
opus
Varii
tten-
neque
sic

fic quidem ad veram religionem, & bonam mortem induci possint, persistendum tamen vsque ad mortem: Docuit experientia, aliquos in extremo ipso spiritu Baptismum, aut Pœnitentiæ Sacramentum expetiuisse: & licet non petant, laus tamen, & commendatio non vulgaris erit, etiam hîc præstitum officium boni Pastoris, neque desideratum fuisse.

C A P V T V.

Conuersatio cum Parochianis.

N V M : I.

Quædam de Conuersatione generatim.

Hoc Caput, caput est totius ferè vitæ Pastoralis: ex conuersatione enim spiritus quasi vitales in partes omnes officii dimanant, siquidem vita exemplaris, quam primâ parte proposuimus, & utilis Sacramentorum administratio, quam secundâ parte